

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.574/2015/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Kádár Zoltán Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Kádár Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve (1182 felperes címe, Cg.01-09-...) felperesnek - a Zolnay Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: dr. Zolnay Péter ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe, Cg.15-09-...) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 2015. június 3. napján kelt, 10.G.15-13-040.025/63. számú ítélete ellen a felperes részéről 65. sorszám, az alperes részéről 64. sorszám alatt előterjesztett (68. sorszám alatt kiegészített) fellebbezések alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2015. december 08. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja; az alperes marasztalásának fő összegét 31 706 753 (Harmincegymillió-hétszázhatvanhétszázötvenhárom) Ft-ra leszállítja, az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége kezdő időpontját 17 250 000 (Tizenhétmillió-kettőszázötvenezer) Ft után 2011. június 16. napjában, 5 742 671 (Ötmillió-hétszáznegyvenkettőezer-hatszázhetvenegy) Ft után 2012. december 6. napjában, 1 714 082 (Egymillió-hétszáztizennégyezer-nyolcvankettő) Ft után 2012. december 6. napjában, 7 000 000 (Hétmillió) Ft után 2013. január 11. napjában állapítja meg.

Az alperes által a felperesnek megfizetendő elsőfokú perköltség összegét 1 230 268 (Egymillió-kettőszázharmincezer-kettőszázhatvannyolc) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 707 208 (Hétszázhetezer-kettőszáznyolc) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az alperes „A T., ... u. 2. (hrsz. .../26.) ingatlanon lévő tehenészeti telep korszerűsítése és bővítése” című projekt megvalósításához az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból állattartó telepek korszerűsítése jogcímén nyújtandó támogatásra 2007. szeptember 17. napján kérelmet terjesztett elő.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a továbbiakban: MVH) Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága, a 2008. április 22. napján meghozott .../2007. iktatószámú határozatában a 27/2007. (IV.17.) FVM rendelet alapján az alperes támogatási kérelmének 155 249 477 Ft nettó kiadásra jutó maximális támogatási összegben helyt adott azzal, hogy a támogatási összeg felhasználásával megvalósítási helyre az elszámolható kiadások összege:

- technológiára	448 954 Ft,
- gépre	4 750 000 Ft,
- infrastruktúrára	20 095 012 Ft

(de a gép és infrastruktúra együtt legfeljebb 60 845 012 Ft), illetőleg azzal a kikötéssel, hogy az igénybevett támogatás pontos összegéről az MVH kifizetési kérelem alapján kifizetési határozatban dönt.

A határozat rendelkezett arról, hogy a támogatott a beruházást a támogatási döntés kézhezvételétől számított 2 éven belül köteles megvalósítani a 23/2007. (IV.17.) FVM rendelet 25. § (2) bekezdése értelmében. Amennyiben a kötelezettségének nem tesz eleget, úgy a támogatás egésze jogosulatlanul minősül, és a már kifizetett támogatást köteles a mindenkorin jegybanki alapkamat kétszeres mértékének megfelelő kamattal növelten visszafizetni.

A támogatási határozat az alperes támogatottnak ítélt pályázata szerint megvalósítandó technológiai leírást kódolással látta el.

Az alperes megrendelésére a m.-i székhelyű N. Kft. készítette a T., ... u. 2. szám alatti telephelyen lévő tehenészeti telep korszerűsítésének és bővítésének előtervét és építési engedélyezési tervét, majd a kiviteli terveit is.

A kivitelezésre a 2009. februárjában kezdődött tárgyalásokat és egyeztetéseket követően 2009. október 29-én a peres felek „Vállalkozói szerződés”-t írtak alá. Az ebben rögzítettek szerint a vállalkozás tárgya a T., ... u. 2. (.../26. hrsz.) ingatlanon lévő tehenészeti telep korszerűsítése és bővítése, amit - 2009. október 1-jei munkakezdési és 2010. december 20-ai befejezési időponttal - a felperes akként vállalt, hogy köteles a kiviteli terv részét képező műszaki leírásban foglaltakat az építés során betartani.

A szerződésben a felek rögzítették, hogy a vállalkozási ár nettó 260 000 000 Ft (fordított áfás) „az 1. számú melléklet szerint”. Az alperes kikötötte, hogy a felperes 7 000 000 Ft teljesítési garanciát köteles a tényleges munka megkezdése előtt átutalással részére megfizetni, azzal, hogy a teljesítési garancia visszajár, ha nem valósul meg a beruházás, illetve visszafizetésre kerül a sikeres műszaki átadás után a végszámlával egyidőben.

Tartalmazta a szerződés azt is, hogy a vállalkozó I. osztályú minőségű teljesítést vállal, illetve, hogy köteles a kiviteli hiányosságokat késedelem nélkül kijavítani.

A munkavégzés során az alperes (megrendelő) építési naplóba történő bejegyzésre jogosult képviselője V.Z. műszaki ellenőr, míg a felperes (vállalkozó) állandó képviselői E.Gy. és Á.J. művezetők.

A peres felek a szerződésüket utóbb többször; 2010. november 2-án („az I. számú vállalkozói szerződésmódosítás” elnevezésű okiratban rögzítetten), 2011. április 18-án („a II. számú vállalkozói szerződésmódosítás”-ban) és 2012. március 20-án („a III. számú vállalkozói szerződésmódosítás”) elnevezésű okiratban foglaltak szerint módosították.

A 2010. november 2-ai (I. számú) szerződésmódosításban - egyebek mellett - a munkakezdés időpontját 2010. november 8-ára, a munka befejezésének időpontját pedig 2011. április 30-ára változtatták, kölcsönösen megállapították, hogy az alperes részéről műszaki ellenőri feladatok ellátására jogosult a D. és Fia Mérnöki Iroda Kft. (D.A. generál műszaki ellenőr), R.G. (villamos műszaki ellenőr) és B.S. (gépész műszaki ellenőr) is. Rögzítették, hogy a vállalkozói díjra vonatkozó számlák kötelező mellékletét képezi, mint teljesítést igazoló dokumentum a megrendelő által aláírt átadás-átvételi jegyzőkönyv és teljesítésigazolás.

A módosító szerződés 21. és 22. pontjában rendelkeztek a tervtől való eltérés szükségessége esetén, illetőleg a megrendelő által elrendelt pótmunkák esetén követendő eljárásokról.

A felek ehhez a szerződésmódosításhoz mellékeltek a 2010. november 2-án kelt és aláírásukkal kölcsönösen ellátott „vállalkozási szerződés műszaki tartalma” kimutatását (I. számú melléklet), és a timári tehenészeti telep számlázási ütemezését (II. számú melléklet).

A 2011. április 18-án keltezett „II. számú vállalkozó szerződésmódosítás” okiratban a felek a vállalkozási árat (vállalkozói díjat) nettó (fordított áfás) 238 998 552 Ft-ra módosították a módosító szerződés 1. számú melléklete szerinti költségvetési főösszesítő alapján, a megállapodásukban rögzítve azt is, hogy „a vállalási ár a szerződés mellékletét képező tételes költségvetés rögzített műszaki tartalomra vonatkozik”.

Megváltoztatták továbbá a munka befejezésének időpontját is 2012. május 10-ére.

A 2013. március 20-ai keltezésű „III. számú vállalkozói szerződésmódosítás”-ban pedig ezt is megváltoztatták úgy, hogy a munka befejezésének időpontját a támogatott munkarészek vonatkozásában 2012. május 5-ei részhatáridőben, a nem támogatott munkák befejezését pedig 2012. június 15-ei véghatáridőben határozták meg. E szerződésmódosítás II. számú - 2012. április 2-án keltezett, a felek által aláírt - melléklete az ennek megfelelő számlázási ütemezést rögzítette.

A kivitelezési munkák elvégzését a felperes 2010. november 8-án megkezdte, azonban 2011. július 22-én felfüggesztette arra hivatkozva, hogy az 50 %-os készütség mellett - a szerződés szerinti ütemezés alapján - 2011. május 31-én kiállított ... sorszámú, 2011. június 15-ei fizetési határidejű 75 000 000 Ft nettó összegű, valamint a 2011. június 28-án kiállított ... sorszámú, 2011. július 15-ei fizetési határidejű 50 000 000 Ft végösszegű részszámláit az alperes késedelmesen, illetőleg teljes egészében nem egyenlítette ki.

A munkavégzés felfüggesztését követően a lejárt számlák kifizetésének rendezése és a munkák továbbfolytatása érdekében a felek többször egyeztetést tartottak. Ennek

eredményeként felperes 2012. március 14-étől folytatta a munkavégzést, és 2012. április 18-án azt alperesnek készre jelentette.

A 2012. április 26-án megkezdődött műszaki átadás-átvételtől 2012. április 26-án - a felperes és az alperes képviselőjén kívül a tervező jelenlévő képviselője és a műszaki ellenőr által is- aláírt jegyzőkönyv szerint a tárgyi létesítmény elkészült, azt az alperes a felperestől átvette és egyben vissza is adta a részhatáridőben nem szereplő további munkák elvégzéséhez. A jegyzőkönyvben rögzítésre került az is, hogy a szavatossági időszak kezdő napja a részteljesítésben szereplő munkarészek vonatkozásában 2012. április 26-a. „A létesítmény elszámolható költségeit tartalmazó számla a mai napi teljesítéssel benyújtható.”

A felperes 2012. április 26-án 20-ai keltezéssel kiállított ... sorszámú, nettó 9 883 200 Ft végösszegű, ... sorszámú 45 210 088 Ft végösszegű, és ... sorszámú 39 227 393 Ft végösszegű számláit az alperes - csakúgy, mint a 2012. március 26-ai keltezésű ... sorszámú 10 868 400 Ft végösszegű számlát - határidőben hiánytalanul kiegyenlítette.

A ... sorszámú, 2012. június 15-ei keltezésű és 2012. június 30-ai fizetési határidejű számlát azonban, amelyben a felperes a T. tehenészeti telepen végzett kivitelezési munkák, nem támogatott, a pályázatban nem elszámolható (de a terv szerinti kivitelezés részét képező) munkák ellenértékeként nettó 29 992 671 Ft-ot számlázott ki az alperesnek, az alperes nem fogadta be, azt a felperesnek kiegyenlítetlenül visszaküldte.

Ezt követően a felek többször - így 2012. július 31-én, 2012. augusztus 6-án, 2012. augusztus 24-én, 2012. október 26-án és 2013. január 11-én is - átadás-átvételi jegyzőkönyvet készítettek, amelyekből a 2012. augusztus 24-ei vég-műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvként vették fel. Ezen kívül a felek között emlékeztető is készült.

A 2013. január 11-én aláírt átadás-átvételi jegyzőkönyv szerint a felperes átadta az alperes átvette az elkészült munkákat. Az átadás-átvételi jegyzőkönyvhöz az alperes megrendelői hiba- és hiányjegyzéket csatolt, ami alapján 5 742 671 Ft nettó árleszállítást igényelt kijelentve, hogy az árleszállítás alkalmazása esetén a megrendelő a további javításokat nem kéri elvégezni.

A felperes 2012. november 26-án ... sorszámú végszámlát állított ki nettó 5 742 671 Ft összegről, és ugyanezen a napon kiállította a ... sorszámú számlát is a megrendelő által megrendelt szerződéses vállaláson felüli pótmunkákért igényelt nettó 29 601 052 Ft-ról, amely számláit azonban az alperes sem a 2012. december 5-ei fizetési határidőben, sem azt követően nem fizetett meg.

A felperes a 2013. február 22. napján benyújtott keresetlevelében összesen 59 593 723 Ft tőke és annak a különböző időpontoktól megjelölt, a Ptk. 301/A. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata és perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Keresetét akként részletezte, hogy abból

- 17 250 000 Ft tőke a ... sorszámú - nettó 75 000 000 Ft végösszegű vállalkozó díj számlájának pénzügyileg még nem rendezett része -, illetőleg annak a 2011. június 15. napjától számított késedelmi kamata,

- 5 742 671 Ft a ... sorszámú végszámlájában kiszámlázott vállalkozói díj - illetőleg annak a 2012. december 5. napjától számított késedelmi kamata - ,
- 29 601 052 Ft az általa a kivitelezés során elvégzett pótmunkáknak a ... sorszámú számlával kiszámlázott ellenértéke - illetőleg annak a 2012. december 15. napjától számított késedelmi kamata - ,
- 7 000 000 Ft pedig az alperes részére a szerződéskötéskor megfizetett, és a szerződés alapján - a teljesítésre tekintettel - visszajáró teljesítési garancia összege, illetőleg annak a 2013. január 11. napjától számított késedelmi kamata.

Alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és a perköltségében való marasztalását kérte.

Azzal védekezett, hogy a felperes 17 250 000 Ft tőkeösszegű vállalkozói díj igénye azért alaptalan, mert az annak alapjaként megjelölt ... sorszámú számláját az alperes (az ellenkérelméhez csatolt okiratokkal igazoltan) hiánytalanul kiegyenlítette.

A 29 601 052 Ft tőkekövetelés tekintetében a felperes keresetét, mint megalapozatlant arra hivatkozva kérte elutasítani, hogy a felperes ezt olyan munkák elvégzéséért igényli, amelyet a felek közötti vállalkozási szerződésben kikötött fixösszegű vállalkozói díjért el kellett végeznie, így az alperes részére a követelt értékben pótmunkát nem végzett.

Nem vitatva azt, hogy a felperes 2012. november 26-án kiállított végszámlájának 5 742 671 Ft-os összegét nem egyenlítette ki, és a felperes által teljesítési garanciaként megfizetett 7 000 000 Ft-ot sem fizette vissza, az erre irányuló kereseti követelések elutasítását arra hivatkozással kérte, hogy a felperes az alperes által a műszaki átadás-átvétel során átadott hibajegyzékeken feltüntetett hibákat - ígérete ellenére - hiánytalanul nem javította ki, ezáltal a szerződést még nem teljesítette, így mind a végszámla megfizetése, mind pedig a teljesítési garancia visszafizetése iránti igénye idő előtti.

A felperes az alperes ellenkérelmében kifejtettek alapján a keresetét tényalapjában módosította, jogalapját illetően pedig pontosította.

A ... sorszámú számláján alapuló 17 250 000 Ft tőkeösszegű kereseti követelés vonatkozásában előadta, bár az alperes a felperes által kiállított nyugtákkal igazolta azt, hogy erre a számlára 2011. augusztus 12-én, 15-én és 16-án a felperesnek készpénzben 5 800 000 Ft-ot, 4 100 000 Ft-ot és 4 650 000 Ft-ot, míg a CIB Bank által kiadott igazolással azt, hogy 2011. augusztus 23-án és 24-én átutalással 3 000 000 Ft-ot, illetőleg 2 700 000 Ft-ot megfizetett, ezzel a felperes vállalkozói díj igénye azért nem került kielégítésre, mert egyrészt a felperes a számláján 2011. augusztus 24-én jóváírt 2 700 000 Ft összeget még ugyanezen a napon téves utalás címén visszautalta az alperesnek (aki ezáltal a számlakövetelésnek ezt a részét nem fizette meg). A 14 450 000 Ft-ot pedig 2011. augusztus 16-án a felperes (ugyanolyan részletezésben, mint ahogyan az bevételezésre került) kifizette az alperesnek, aki ezt utóbb nem fizette vissza.

Ennek pedig az volt az indoka, hogy az alperes az elnyert pályázat megvalósításához szükséges saját erővel nem rendelkezett, és ezért a felek megállapodtak abban, hogy a szerződésben általa elvállalt munkák egy részét a felperes az alperesnek alvállalkozásba adja, az így elvégzett munkák ellenértékét az alperes a felperesnek a pályázatban nem támogatott munkák feltüntetésével kiszámlázza, és e számlákat a felperes a ... sorszámú számlájára kompenzáló számlaként elszámolja.

Állítása szerint azonban az alperes - a megállapodás ellenére - az alvállalkozásba vett munkákat nem végezte el, azokat ténylegesen a felperesnek kellett elvégeznie, ezáltal a 2011. augusztus 16-án a kezeihez megfizetett 14 550 000 Ft-ot az alperes nem jogosult megtartani, ezért ezzel az összeggel jogalap nélkül gazdagodott.

Mindezek alapján a felperes kereseti követeléséből a 14 550 000 Ft tőkekövetelésre vonatkozó kereseti igénye jogcímét a Ptk. 361. § (1) bekezdése szerinti jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése iránti igényre módosította.

A felperes az alperes védekezésének ismeretében is fenntartotta a ... sorszámu végszámlával kiszámlázott 5 742 671 Ft vállalkozói díj megfizetése iránti, valamint a 7 000 000 Ft teljesítési garancia visszafizetése iránti kereseti kérelmeit.

E körben az alperes védekezésével szemben egyrészt arra hivatkozott, hogy a szerződésben elvállalt kivitelezési munkákat hiánymentesen elkészítette, azokat az alperes tőle átvette, amit a 2012. április 26-án kelt átadás-átvételi jegyzőkönyv becsatolásával bizonyított. Az alperes által első alkalommal 2012. június 27-én közölt, majd utóbb 2012. július 23-án, augusztus 24-én, október 26-án kiegészített hiba- és hiánylistán nem volt olyan jellegű hiba feltüntetve, amely miatt a munkát nem lehetett volna átvenni, illetve a használatbavételi engedélyt nem lehetett volna megkérni, amit a felperes a perirataihoz 13/F/18. sorszám alatt csatolt 2012.11.06.-án kelt „hibalistával kapcsolatos kivitelezői álláspont” című iratával bizonyítottan az alperessel már a perindítást megelőzően közölt is.

A Ptk. 405. § (4) bekezdésére hivatkozó jogi álláspontja szerint az alperes e hibák miatt az átvételt nem tagadhatta volna meg, erre tekintettel a felperes végszámláját megfizetni köteles, és a szerződés alapján köteles visszafizetni a teljesítési garancia 7 000 000 Ft-os összegét is.

A felperes az alperes védekezésében kifejtettekkel szemben a BH 2003.1/21. számú eseti döntésben kifejtettekre utalva fenntartott azt az állítását, hogy a kivitelezése során az alperes részére a keresetben követelt 29 601 052 Ft vállalkozói díjjal ellentételezhető pótmunkát végzett, amely állításának igazolására részben tanú, részben okirati, részben szakértői bizonyítást ajánlott fel.

Az alperes a felperes módosított és pontosított kereseti kérelmének is a teljes elutasítását kérte.

A felperes ... sorszámu számlán alapuló 17 250 000 Ft összegű kereseti követelésével kapcsolatban azt nem vitatta, hogy 2011. augusztus 24-én a felperes téves utalásként a részére 2 700 000 Ft-ot visszautalt. Állította azonban, hogy ezt az összeget az alperes telefonos egyeztetés után még aznap visszautalta a felperesnek a ... sorszámu számla kiegyenlítésére megjegyzéssel. A fennmaradó 14 450 000 Ft követelés vonatkozásában sem vitatta a felperesnek a felek által kölcsönösen kibocsátott számlák kompenzációjára létrejött megállapodására vonatkozó előadását.

Ezzel együtt érthetetlennek - a számlakompenzáció lényegével ellentétesnek - nevezte és tagadta is a felperes arra vonatkozó állításait, hogy az e számla kompenzáció során készpénzmozgás történt volna. Álláspontja szerint a felperesnek az ellentétes saját állításának bizonyítására felajánlott okirati bizonyítékok - a felperes által kiállított kiadási pénztárbizonylatok - a felperes állításának bizonyítására nem alkalmasak, mert csak azt tanúsítják, hogy a felperes alkalmazottja a felperes pénztárából a meghatározott időpontban, a meghatározott összegeket felvette, azt azonban nem, hogy ezek az összegek az alperesnek is átadásra kerültek volna.

Vitatta a felperesnek azt az állítását is, hogy az alvállalkozóként elvállalt munkákat nem végezte el. Ezzel szemben állította, hogy az általa kiállított .../2011., .../2011., .../2011. számú számlákhoz kapcsolódó sajátéres, nem támogatott munkákat elvégezte. Azokhoz egyrészt a saját gépeivel, a saját tulajdonában álló földet és homokot használta fel, másrészt pedig vásárolt követ, homokot, illetőleg külső vállalkozóval is végeztetett földmunkát, és ezen túlmenően felügyelte és koordinálta a munkálatok elvégzését. Állította, hogy a munkák során összesen 2885 m³ (ami 7360 tonna) homokot, 2618,42 tonna követ szállított a timári telephelyére a beruházás során az ő maga által elvégzett sajátéres munkához. Saját munkavégzés igazolására bizonyítékként ajánlotta fel az építési napló vonatkozó lapoldalait is.

Állította, hogy az ilyen módon elvégzett munkák kerültek felperes felé kiszámlázásra, és ezeket a számlákat (pénzmozgás nélkül) kompenzálták a felek a ... sorszámú számlába.

A felperes pótmunkadíj címén igényelt kereseti követelésével kapcsolatban az alperes változatlanul vitatta felperesnek azt az állítását, miszerint a jelen esetben a felek nem a kiviteli terv megvalósításához szükséges munkák elvégzésére, hanem a szerződés 1. számú mellékletében megjelölt műszaki tartalom kivitelezésére kötötték a vállalkozási szerződést. Hangsúlyozta, hogy a felperes által e körben bizonyítékként felajánlott - de a pótmunkaként elszámolni kért munkavégzések kimutatásának alapjául szolgáló - a periratokhoz csatolt költségvetési főösszesítőket a felek egyike sem írta alá.

Rámutatott, hogy a felperes saját állítása szerint a perben szereplő, de a költségvetésben nem szerepeltetett munkák ellenértékének megfizetését igényli, a Legfelsőbb Bíróság 2000/201. számú elvi határozata szerint azonban ezek nem pót-, hanem többletmunkának minősülhetnek, amelyekért külön díjazásra nem tarthat igényt.

Fenntartotta azt a védekezését is, miszerint - a felek 2011. április 18-án kelt II. számú szerződésmódosítás 21., 22. pontjába foglalt megállapodása szerint - a felperes, mint vállalkozó a tervtől eltérő műszaki megoldást kifejezetten csak az alperes, mint megrendelő előzetes írásbeli jóváhagyásával alkalmazhatott, illetve csak az alperes, mint megrendelő által elrendelt pótmunka vállalkozói díjára tarthat igényt.

Arra tekintettel azonban, hogy a felek között a pert megelőző átadás-átvételi eljárások, illetve egyeztetések során az alperes a felperes részéről már 8100 Ft, 10 860 Ft, illetőleg 1 695 122 Ft értékű pótmunka végzést elismert, a pótmunka összegére vonatkozó perbeli kijelentését ennek megfelelően módosította.

A felperes ezt meghaladó pótmunkadíj iránti kereseti követelésének elutasítását azért is kérte, mert a felperes nem csatolt, és nem is tud bemutatni az alperes által pótmunkákra vonatkozóan adott egyetlen külön megrendelést sem.

Az alperes vitatta azt is, hogy a felperes által ennek igazolásaként hivatkozott 2012. április 26-ai részátadás-átvételi jegyzőkönyv bizonyítja a felperes hiánytalan, és hibamentes teljesítését.

Előadása szerint a felperes 2012. április 23-ai készre jelentése után az alperes által a hatósághoz 2012. május 2-án benyújtott használatbavételi engedély kiadása iránti kérelmet vissza kellett vonni, mivel az építkezés még nem fejeződött be.

A használatbavételhez nem járult hozzá a felperes alvállalkozója a T. Kft. sem, mivel a 2012. augusztus 6-án megtartott műszaki átadás-átvétel során tőle átvett munka alvállalkozói díját a felperes a részére annak ellenére nem fizette meg, hogy azt az alperes

már 2012. május 4-én kifizette a felperesnek. Az alvállalkozó csak 2013. február 18-án járult hozzá a használatbavételhez.

Állította az alperes, hogy a felperes részéről hivatkozott 2013. január 15-ei fennmaradási engedély megkérésére a tervtől eltérő kivitelezés miatt volt szükség.

Alperes változatlanul tagadta a felperesnek azt az állítását is, hogy a munkavégzés felfüggesztésére pénzügyi fedezet hiánya miatt jogszerűen került sor, mint ahogyan azt is, hogy a pénzügyi fedezet hiánya miatt nem volt folytatható a munka.

Fenntartotta azt a védekezését is, hogy ezzel szemben a felperes esett többször is késedelembe, és ez tette szükségessé a felek közötti vállalkozási szerződés többszöri módosítását a befejezési határidő tekintetében.

Az alperes azt állítva, hogy a felperes részére teljesített számlák utólagos ellenőrzése során túlszámlázást, illetve jogosulatlan számlaköveteléseket állapított meg összesen 8 576 400 Ft összegben, az általa helyesnek vélt, a 2013. december 11-én 18. sorszám alatt benyújtott előkészítő iratában részletesen bevezetett elszámolás alapján ellenkérelmét akként módosította, hogy álláspontja szerint 4 113 547 Ft-tal tartozik a felperes felé, és a kereset ezt meghaladó részét kérte elutasítani.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 42 368 960 Ft-ot, és annak a 2015. március 15. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát, valamint 2 955 520 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Rendelkezett a Nyíregyházi Törvényszék Gazdasági Hivatalánál elnöki letétszámon kezelt összegből 136 400 Ft-nak a letevő részére az ítélet jogerőre emelkedését követő visszautalásáról is.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában a peres felek által aláírt vállalkozói szerződés és az azt módosító szerződések, az általuk aláírt átadás-átvételi jegyzőkönyvek és emlékeztetők tartalmának részletes ismertetése mellett tényként állapította meg, miszerint az alperes a vissza nem térítendő állami támogatáson túlmenően a CIB Bankkal 2010. december 16-án MVA állattartó telepek korszerűsítése jogcímén elnyert támogatás előfinanszírozásaként 77 600 000 Ft rulirozó hitelt vett fel. 2010. december 16-án pedig - szintén a CIB Bankkal - a beruházás összköltségeként 312 043 966 Ft figyelembevételével, meghatározva azt, hogy az állami támogatás várható mértéke 155 249 477 Ft, 81 794 489 Ft önerő mellett 75 000 000 Ft összegű hitelszerződést kötött.

Az ítélet jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a peres feleknek a perbeli vállalkozási szerződésből eredő elszámolási vitája elbírálásánál mindenekelőtt azt állapította meg a 2011. április 18-ai ún. „II. számú vállalkozói szerződésmódosítás” elnevezésű okirat 2. pontja, és az annak I. számú mellékletét képező költségvetési főösszesítő alapján, hogy a felek a perbeli vállalkozási szerződésüket átalányáron kötötték, és a nettó 238 998 552 Ft egyösszegű vállalkozói díj a szerződés mellékletét képező tételes költségvetésben rögzített műszaki tartalomra vonatkozik.

A perbe bevont X.Y. igazságügyi szakértő szakértői véleménye alapján megállapította, hogy a felperes és az alperes megállapodása szerint a vállalkozási szerződés alapján a

felperes által elvégzendő munkák köre megegyezett az alperes által az MVH támogatási elnyeréséhez benyújtott kérelem részét képező, és a támogatási szerződésben elfogadott, a N. Kft. által készített kiviteli tervek készítésének elvállalásakor a tervező által 2008. július 23-án adott tervezési árajánlat 3. pontjában írt tartalommal. Ilyen módon az MVH támogatási kérelem építési „A” betétlapja tartalmazza a támogatással érintett egyes munkanemek megnevezését, a munkanemre tervezett beruházási költség meghatározásával együtt.

Ilyen körülmények között - az egységes bírói gyakorlat alapján - a felperes kikötött vállalkozói díjon felül csak a tételesen bizonyított és igazolt pótmunkák ellenértékére tarthatott igényt.

A pótmunkák körét és azok elvégzéséért igényelhető vállalkozói díj összegét 5 415 279 Ft-ban az elsőfokú bíróság X.Y. igazságügyi műszaki szakértő szakértői véleménye alapján állapította meg, mert azokat a szakértő az egyes munkanemeket tételesen megvizsgálva az engedélyes tervvel összevetve határozta meg, és szakértői véleménye (azáltal is, hogy az abban meghatározott megállapításokat maguk a peres felek sem vitatták) aggálytalan és egyértelmű volt.

Az elsőfokú bíróság V.Z.-nak az alperes ügyvezetőjének, valamint P.I.-nak az alperes megbízásából a támogatási szerződéshez a projektterveket készítő N. Kft. ügyvezetőjének a tanúvallomása alapján megállapított azokból a tényekből, hogy a perbeli projekt megvalósításának időpontjában az alperes jelentősebb készpénzforrással nem rendelkezett, likviditási gondjai miatt a tervezési időszakban az is nehézségbe ütközött, hogy a tervező cég részére a tervezési díjat kifizesse, arra a következtetésre jutott, hogy a per tárgyát képező projekt építési munkálatait a felperes saját forrásból előfinanszírozta akként, hogy a tervezési díj kifizetése érdekében 7 000 000 Ft-ot a felperes bocsátott az alperes rendelkezésére. Ezt az összeget a szerződéskötés időpontjában a jogcímet illetően a felek akként noválták, hogy az teljesítési garancia javára nyer elszámolást.

Ezen kívül alperes az egyes részszámlákhoz kapcsoló banki lehívásokhoz biztosítandó önerőt is a felperes teljesítésével oldotta meg. Az ennek érdekében a 2011. augusztus 22-én átutalt 3 000 000 Ft-ot az alperes 2011. augusztus 23-án a felperesnek visszafizette, azonban a 2011. augusztus 24-én az alperes részére nyújtott 2 700 000 Ft összegű „önerőt” az alperes a felperesnek nem fizette vissza.

Az ítélet szerint alperes az ellentétes állítását bizonyítani nem tudta, kizárólag a CIB Banki átutalások tényére hivatkozott, amely a visszafizetés teljesítését a rendelkezésre álló pénzügyi központ igazolása alapján nem eredményezi (ítélet 20. oldal 4. bekezdés).

Az elsőfokú bíróság nem fogadta el a felperes 14 500 000 Ft (helyesen: 14 450 000 Ft) összegű kereseti követelésével szemben alperesnek azt a védekezését, hogy a perbeli szerződés elszámolásánál ezt az összeget a felperes alappal azért nem igényelheti, mert a ... sorszámú számla pénzügyi rendezése ilyen összeg tekintetében kompenzációval megtörtént.

Nem találta ugyanis bizonyítottnak, hogy az alperes részéről 2011. augusztus 11-én kiállított .../2011., az augusztus 15-én kibocsátott .../2011., illetve az augusztus 16-án kiállított .../2011. sorszámú számlákban pályázatban nem támogatottként feltüntetett munkaként az alperes állítása szerint a bontási, az út előkészítési munkákat elvégezte. Az

alperes ennek bizonyítására kizárólag az említett számlákat csatolta be, illetőleg olyan teljesítésigazolást, amely a felperes aláírásával nem volt ellátva.

A perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy az alperes által beszállítottként állított homok 3680 m³ mennyisége lényegesen meghaladta az építményekhez a tervek szerint beépíteni szükséges talajjavító réteg mennyiségét, az ellenértékként beállított összeg pedig a teljes létesítmény földmunkájára előirányzott 10 226 612 Ft költségvetési összeget is. Mindezekből, valamint abból, hogy az építési napló bejegyzései nem tartalmaznak más vállalkozóra utaló, vagy a megrendelő általi földmunka végzésre vonatkozó bejegyzést (ezáltal nem azonosítható az alperes által elvégzett munka) az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy alperes az általa hivatkozott kompenzáció tényét hitelt érdemlő módon nem tudta bizonyítani, ugyanakkor az ügyvezetőjének, G.Gy.-nak a tanúvallomásából megállapítható volt, hogy a felperes megfelelő kapacitással rendelkezett a 14,5 millió Ft-os bontási és az út előkészítési munkák elvégzéséhez.

Mindezekkel indokolva a perbeli szerződés elszámolásánál 14 550 000 Ft-ot az alperes által a felperesnek még teljesítendő számlatartozásként vett figyelembe.

A felperes teljesítési késedelemére vonatkozó alperesi állításokat vizsgálva az elsőfokú bíróság tényként vette figyelembe, hogy a felperes a ... sorszámú számlájában 2011. június 15-ei fizetési határidővel kiszámlázott nettó 75 000 000 Ft és a ... számú számlájában 2011. július 13-ai fizetési határidővel érvényesített 50 000 000 Ft vállalkozói díj követelése alapjául szolgáló munkákat a II. számú módosító vállalkozási szerződésben meghatározott időpontokban elvégezte. Ugyanakkor az alperes az előbbi számlából 2 700 000 Ft, illetve 14 500 000 Ft összegű vállalkozói díj megfizetésére vonatkozó, a szerződés 18. pontjában írt kötelezettségének határidőben nem tett eleget. Ebből következően a felperes a további munkavégzést - a szerződés 17. pontjában írtak szerint - jogszerűen függesztette fel, amelyből következően a terhére késedelem nem volt megállapítható. Ebből következően az elszámolás keretében az alperes a munkavégzés felfüggesztéséből eredő igényt a felperessel szemben alappal nem érvényesíthetett.

Ugyanakkor a felperes javára az elsőfokú bíróság többletmunka értékeként elszámolhatónak találta azt a 6 961 010 Ft költséget, amely abból adódott, hogy az alperes által kiírt közbeszerzési eljárás lebonyolítása után a felperes által elnyert trágya kihúzórendszer és pihenőboxos karámrendszer kialakításához szükséges technológiai munkák megvalósítására a technológiai munkarész további elemei és berendezései a vitás helyzet miatt csak később kerültek megrendelésre, amelynek következtében az euró-forint árfolyam (az utóbbi terhére) jelentősen változott. Ennek tényét a 2012. március 9-én felvett jegyzőkönyvben az alperes is elismerte.

A perben kirendelt szakértő szakvéleménye alapján pedig a bíróság azt az álláspontot foglalta el, hogy a 2011. március és 2012. március hónap között bekövetkezett árváltozás érvényesítése a szerződéses árban nem kellő mértékben figyelembe vett építési költség, azonban az alperesi elismerő nyilatkozat alapján a felperes javára elszámolható.

A felperes által az alperesnek valójában a tervezési díj kifizetése érdekében rendelkezésre bocsátott, de a szerződéskötéskor teljesítési garanciaként novált 7 000 000 Ft megfizetése iránti felperesi kereset megalapozottságát, és az elszámolás során ezen összegnek felperes

javára történő figyelembevételét az elsőfokú bíróság azzal indokolta, miszerint a felek között nem vitásan megtörtént formális átadás-átvétellel megtörtént a felperes által kivitelezett épületek alperes részére történő birtokbaadása is. Következésképpen a felperes a teljesítési biztosíték visszafizetésére a Ptk. 391. § (1) bekezdése alapján igényt tarthat.

A perbeli szakértői szakvélemény alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes I. osztályú minőségben teljesített, mert a vállalkozási szerződés mellékletét képező költségvetés főösszesítőjével megjelölt anyagok beépítésével az általa elvégzett munka a szerződésben kikötött szakmai minőségi elvárásoknak megfelelő volt.

A felperes által elismerten a szakértő részéről is el nem végzett munkaként megállapított telepi trágyatároló és a nagy nyomású mosó vonatkozásában szintén aggálytalannak elfogadott szakértői vélemény alapján megállapította, hogy az az átalánydíj összegéhez képest elenyésző mértékű, ezért az elsőfokú bíróság „a százalékos átalányáras számítás körében megállapítást” nem tett. Az elsőfokú bíróság az alperes hibás teljesítésre vonatkozó észrevételeit - megjegyezve, hogy az alperes konkrét hibákat nem jelölt meg, az állítása szerint hibásan teljesített és el nem végzett munkákra vonatkozóan nem tett indítványt az esetleges elszámolásukra vonatkozóan - a felperesnek a vállalkozói szerződés alapján érvényesíthető igényei megállapításánál azért hagyta figyelmen kívül, mert a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakértői véleményét elfogadva az volt az álláspontja, hogy a felsorolt hibák és hiányosságok nagy része a kivitelező által megszüntetésre került, illetve az üzemeltetést nem gátló hiányosságok, amelyek a használat során garanciális munkák körében javíthatók.

Mindezek alapján azt a megállapítást tette, hogy 7 000 000 Ft teljesítési biztosítékot az alperesnek meg kell fizetnie a felperes részére.

A fentiekkel részletesen indokolva az elsőfokú bíróság a felperes kereseti követelését:

- az alperesi önerő hiányában a felperes által kifizetett 2 700 000 Ft,
- az alperes által el nem végzett földrendezési munkálatok miatt 14 550 000 Ft,
- a felperes végszámlájával kiszámlázott 5 742 671 Ft,
- a pótmunka díjaként igényelhető 5 415 279 Ft,
- az alperes elismerésével utóbb beszerzett technológiai berendezések árfolyamvesztéséből adódó költség 6 961 010 Ft
- mindösszesen: 42 368 960 Ft-ban találta

megalapozottnak, ezért az alperest ennek megfizetésére kötelezte. Ugyanakkor a felperes ezt meghaladó kereseti követelését azzal az indokkal utasította el, hogy az - a perbe bevont igazságügyi szakértő elfogadott szakértői véleménye szerint - a felperes által elvégzett, többletmunkának minősülő munkák elszámolására vonatkozik, amelyek ellenértékének megfizetésére a felek közötti átalánydíjas vállalkozási szerződésre tekintettel a felperes igényt nem tarthat.

A felperes és az alperes közötti pernyertesség-pervesztesség arányát 70-30 %-ban meghatározva az elsőfokú bíróság az alperest kötelezte a felperes javára 1 651 000 Ft összegű perköltség megfizetésére, amelynek jogszabályi alapjaként a Pp. 78. § (1) bekezdését hívta fel. A perköltségként megítélt összegben a felperes által előlegezett 1 500 000 Ft eljárási illeték 70 %-át kitevő 1 050 000 Ft-ot, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja szerint meghatározott 800 000 Ft + áfa mértékű ügyvédi munkadíjat vett figyelembe, akként rendelkezve, hogy a felperes az eljárás során előlegezett 500 000 Ft szakértői díjból felhasznált 360 600 Ft 70 %-át, 254 520 Ft-ot

köteles viselni, a fennmaradó szakértői díj elnöki letétből történő visszafizetéséről a bíróság az eljárás befejezése miatt rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mind a két fél fellebbezett.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetét elutasító rendelkezése megváltoztatását, és pótmunka jogcímén az alperesnek további 17 224 763 Ft, valamint ezen összegnek „az egyes számlaköveteléseknél a számlákon megjelölt fizetési határidő lejártát követő naptól kezdődő” késedelmi kamatai megfizetésére kötelezését, és alperesnek a másodfokú perkölségében marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmében a ... sorszámu számlával kiszámlázott 22 640 042 Ft összegű pótmunkadíj követeléséből az 5 415 279 Ft összeg feletti tőkekövetelést tévesen utasította el azzal az indokkal, hogy az többletmunkának és nem pedig pótmunkának minősül.

Fellebbezési érvelése szerint azokból a tényekből, hogy a rendelkezésére bocsátott engedélyes terv és árazatlan költségvetési kiírás alapján a felperes a tervben szereplő összes munkára adott 314 000 000 Ft összegű árajánlatát később kénytelen volt a szerződésbe bekerült 238 998 552 Ft-ra csökkenteni, mert kiderült, hogy az alperes nem rendelkezett kellő anyagi fedezettel ahhoz, hogy a tervben szereplő összes munkákat elvégeztesse el, sőt az MVH-s pályázat sem fedte le a teljes engedélyes tervet, egyértelműen levonható az a következtetés, hogy a felek az engedélyes tervben szereplő műszaki tartalomhoz képest egy csökkentett műszaki tartalomra kötöttek szerződést. Ennek tételes felsorolását a 2011. április 18-án kötött II. számú szerződésmódosítás 1. számú melléklete tartalmazza.

Miután megállapítható, hogy a felek szerződéskötési akarata kizárólag az alacsonyabb vállalkozói díj ellenében teljesítendő kevesebb műszaki tartalom kivitelezésére vonatkozott, ebből következik az is, hogy azokra a munkákra, amelyeket a perben kirendelt szakértő és az elsőfokú bíróság is az ítéletében többletmunkaként jelölt meg, a felek valójában nem kötöttek szerződést annak ellenére, hogy ezek a munkálatok az eredeti engedélyes tervek részei voltak. Ilyen körülmények között téves - mert nem jelenthető ki kategorikusan - a szakértőnek az a megállapítása, hogy a felperes által pótmunkaként megjelölt munkák 17 224 760 Ft összegben kimutatott része többletmunkának minősül pusztán abból az okból, hogy ezek a munkák az eredeti engedélyes tervben szerepelnek, ugyanakkor a szerződéses árban, vagyis az átalánydíjban nem, vagy nem kellő mértékben lettek figyelembe véve.

Álláspontja szerint a többletmunkára vonatkozó szakértői - és ezáltal az elsőfokú bíróság által képviselt - álláspont akkor lenne helytálló, ha a felek az eredeti engedélyes terv műszaki tartalmára szerződtek volna.

Utalt a Legfelsőbb Bíróságnak - az elsőfokú eljárás során már hivatkozott - BH 2003/1. számon megjelent Pfv.VII.22.803/1999. számú eseti döntésében kifejtett arra az álláspontjára, amely szerint pótmunkának minősül a tervben szereplő olyan munka is, amelyet a felek nem tettek a szerződés tartalmává, de utóbb a megrendelő a vállalkozóval elvégeztette.

Álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság ezen iránymutatásából következően a tervben szereplő munka is minősülhet (még átalánydíjas szerződés esetén is) pótmunkának, és

annak megfizetésére a vállalkozó jogszerűen tarthat igényt abban az esetben, ha a felek az érintett munkákat a tervtől eltérően mégsem tették a szerződés tárgyává.

A felperes a fellebbezésében sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság a javára megítélt tőkeösszeg után az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségét középarányos, 2015. március 15-ei kezdő időpontban határozta meg annak ellenére, hogy a felperes a kereseti kérelmében a jogcímenként tételesen megjelölt egyes kereseti követeléseivel kapcsolatban az alapul szolgáló szerződések becsatolásával megjelölte az esedékességek időpontját, és ehhez képest a késedelmi kamatfizetés megállapítani kért kezdő időpontjait is.

Erre tekintettel a megítélt 2 700 000 Ft tőkekövetelés után annak a 2011. június 15. napjától, a 14 550 000 Ft-ban megítélt kereseti követelés után annak a 2011. június 15. napjától, az 5 742 671 Ft marasztalási főösszeg után annak a 2012. december 2. napjától, míg a teljesítési garancia visszafizetése címén járó 7 000 000 Ft után annak a 2013. január 11. napjától, a pótmunkadíjként már megítélt és a fellebbezés szerint a továbbiakban megítélni kért összegek után pedig 2012. december 5. napjától kezdődően kérte az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségét megállapítani.

Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a felperes keresetének teljes elutasítását, és a perrel felmerült költségei megfizetésére kötelezését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra, és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. A másodfokú tárgyaláson nem tartotta fenn az elsőfokú eljárásban tett azt a nyilatkozatát, hogy álláspontja szerint 4 113 547 Ft-tal tartozik a felperes felé, és a kereset ezt meghaladó részét kéri elutasítani (G.40.025/2013/18. sorszámú irat 7. oldal).

A fellebbezési kérelme indokolásában egyrészt sérelmezte azt, hogy a tényállás megállapítása körében az elsőfokú bíróság egyrészt iratellenes ténymegállapítást tett az ítélet 3. oldal 2. bekezdésében azzal, hogy a támogatási szerződésben meghatározott teljesítési határidő miatt a felperes a 2009. október 29-én megkötött vállalkozási szerződést annak ismerete nélkül kötötte meg, hogy a műszaki tartalomra vonatkozóan, mint felperesi generál kivitelezőnek bármilyen ismerete lett volna.

Másrészt indoklás nélkül elutasította a K.A. tanúkihallgatására irányuló bizonyítási indítványát, noha azt azért, és arra hivatkozással terjesztette elő, hogy nevezett a felek közötti egyeztetéseken részt vett, így az ott elhangzottakról nyilatkozni tud.

Sérelmezte azt is, miszerint az elsőfokú bíróság a felperes által a II. számú szerződésmódosítás mellékleteiként 2013. november 25-én 13/F/11. sorszám alatt csatolt költségvetési főösszesítő és pénzügyi ütemezés alapján rendelt el a perben igazságügyi szakértői bizonyítást annak ellenére, hogy az alperes már az elsőfokú eljárás során kifogásolta: ezek a dokumentumok nem kerültek aláírásra a felek részéről, sőt azokat a felperes korábban soha nem látta, aláírásával sem látta el.

Az elsőfokú bíróság azonban anélkül, hogy arra vonatkozóan részletes bizonyítást folytatott volna le, az alperes által kifogásolt ezen okiratok alapján rendelte el a szakértői bizonyítást, és az ítéletének fő gerincét is a részletes költségvetéssel kapcsolatos megállapítások adják. Ennél fogva az e körben szükséges bizonyítás elmulasztása az adott esetben az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés volt.

A tényállás megállapítása körében elkövetett eljárási szabálysértésként jelölte meg a fellebbezésében az alperes azt is, hogy noha a felek közötti szerződés tartalma alapján az

elsőfokú bíróság is rögzítette: a felek a pótmunkák elszámolása vonatkozásában a szerződésben előírt írásos megállapodást nem kötöttek, a felek közötti szóbeli egyeztetések és megállapodások alapján tényként állapította meg, hogy a felek a közöttük létrejött szóbeli egyeztetések során megállapodtak, hogy a tervmódosítással, tervtől eltérő kivitelezéssel megspórolt anyagmennyiség értékét pótmunkára számolják el.

Az alperes a fellebbezésében támadta az elsőfokú bíróság ítéletét amiatt is, hogy a bíróság nem vizsgálta kellő körültekintéssel a számlateljesítések kapcsán az alperesnek a felperes által állított fizetési késedelme körülményeit. Ebből adódóan téves következtetést vont le arra, hogy az alperes késedelembe esett.

Ennek azért is van az ügy eldöntése szempontjából jelentősége, mert ettől függ a felperes részéről a kivitelezés felfüggesztése jogszerűségének, vagy jogellenességének megítélése, és ebből következően az erre alapított kártérítési és egyéb igények megalapozottsága és annak a perbeli szerződés elszámolásánál helyes figyelembe vétele.

A fellebbezése kiegészítésében az alperes kifejtette, azt nem vitatja, hogy 2011. július 22-én valóban késedelembe volt a felperes ... számú számlája megfizetésével, azonban ez a késedelem az alperesnek nem felróható, mert a számlavezető bankja a CIB Bank, aki a neki korábban odaítélt hitelkeretet adminisztratív okok miatt nem tudta határidőben felszabadítani.

Hivatkozott arra is, hogy amint a bank azt rendelkezésére bocsátotta, az alperes a felperes számlájának összegét azonnal, 2011.szeptemberében átutalta. Ebből következően nem lett volna akadálya annak, hogy a felperes ezt követően haladéktalanul tovább folytassa az általa felfüggesztett munkát. Ennek ellenére a felperes csak 2012. márciusában folytatta a szerződésben vállalt kötelezettségei teljesítését, holott tudta, 2012. május 5-én lejár az alperes részére az MVH által biztosított határidő. Mindezek pedig kizárják az alperes fizetési késedelmének megállapíthatóságát.

E körben hivatkozott arra is, hogy - a fellebbezéséhez csatolt szállítólevéllel bizonyíthatóan - a felperes a T. Kft-től csak 2011. július 19. napján vette át a pihenő boxokat, azokról a számlát azonban az alperes részére már 2011. június 28-án kiállította, amelyből következően e számlák időelőttiak voltak. Ebből az is következik, hogy a még nem teljesített munkálatok vonatkozásában az alperes nem eshetett késedelembe, így ezért is jogszerűtlen volt a felperes részéről a munka felfüggesztése.

Az alperes fellebbezése támadta az elsőfokú bíróság ítéletét a perben kirendelt X.Y. igazságügyi szakértő szakértői véleményének elfogadása miatt is.

Ezzel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a szakértő nem volt kompetens a telepi utak tekintetében véleményt adni, erre szakértői képesítése nem jogosította fel, továbbá csak a megépült szerkezetek utólagos szemrevételezésére hivatkozott, szakértői vizsgálati módszeréből hiányoztak a konkrét anyagvizsgálatok. Ennek tisztázása érdekében fellebbezéséhez csatolta S.K. igazságügyi műszaki szakértőnek a felkérésére készített szakértői véleményét a felperes által épített perbeli utak vizsgálatáról, és kérte annak bizonyítékként értékelését arra, hogy a felperes által készített betonburkolat, zúzott kő burkolatok és a trágyatároló beton sem az esztétikai sem az objektív követelményeknek nem felel meg.

A becsatolt magánszakértői vélemény megállapításainak az a következménye, hogy az elsőfokú bíróság téves, nem kompetens szakvélemény alapján annak kritika nélküli

elfogadásával hozott ítéletet, mert abból megállapítható, hogy az útépitésre vállalt kötelezettségét a felperes hibásan teljesítette, így nemcsak az arra elszámolt 8 456 080 Ft-os tétel, hanem a perben kirendelt X.Y. szakértő által pótmunkaként értékelt 2 250 384 Ft összeg is tévesen került megítélésre a felperes javára.

Indítványt tett a fellebbezéshez csatolt magánszakértői vélemény alapján a X.Y. szakértő által előterjesztett szakvélemény kiegészítésére azzal, hogy amennyiben ez meghaladja a másodfokú eljárás kereteit, úgy azok a megismételt elsőfokú eljárás során, a szakértő kirendelése útján tisztázhatók.

A szakértői véleménnyel kapcsolatban sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság a kiegészített szakértői véleményre hivatkozva nem találta indokoltnak az alperes által elvégzett földmunkákra vonatkozó számlákat, a kirendelt igazságügyi szakértő azonban csak azért nem tekintette bizonyítottnak az alperes által elvégzett földmunkákat, mert a felperes képviselője nem írta alá a teljesítési igazolást. Az alperes azonban az általa elvégzett munkákat és beszállított anyagmennyiségeket az eljárás során szállítólevelekkel, illetve számlákkal e nélkül is megfelelően igazolta.

Érthetetlennek tartotta, hogy a perben kirendelt igazságügyi szakértő miért hagyta figyelmen kívül ez alapján az alperes által saját erőként végzett földmunkák értékét.

Álláspontja szerint ez is a kirendelt igazságügyi szakértő kompetenciája hiányának tudható be. Véleménye szerint egy esetleges megismételt eljárásban geodéta szakértő kirendelésével tisztázható az a vitás kérdés is, hogy az alperes milyen mennyiségű földmunkát végzett, mennyi az értéke az általa beszállított anyagnak - így a marasztalási összeg legnagyobb tételét jelentő vitatott földmunka ellenértéke miként határozható meg. Fellebbezéséhez csatolta az A. Bt, Sz.F. igazságügyi szakértőnek a felkérésére készített geodéziai szakvéleményét, ami bizonyítja, hogy az alperesi földmunkák során 4660 köbméter talajfeltöltés történt.

Az alperes fellebbezési álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy átalánydíjas vállalkozási szerződésről van szó, azonban ez alapján helytelen jogi következtetéseket vont le.

Hangsúlyozta, hogy a vállalkozási szerződés III. számú módosítása 21. és 22. pontja szerint csak a megrendelő előzetes írásbeli, külön megrendelése alapján volt helye pótmunka végzésnek, illetve az ilyen munka ellenértéke elszámolásának.

A módosított szerződés 21. pontjában meghatározott változtatások és pótmunkák jóváhagyására kizárólag a megrendelő cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselőjének volt joga, ennek bizonyítottsága hiányában azt kellett volna megállapítani, hogy a felperes nem szerződésszerűen teljesített munkák alapján kíván az alperessel szemben igényt érvényesíteni.

Alperes fellebbezési okfejtése szerint a Pp. alapelveivel és az állandóan követett bírói gyakorlattal ellentétes az, hogy a perben kirendelt igazságügyi szakértő döntött arról, hogy az egyes munkanemeket, pótmunkaként, vagy többletmunkaként kell értékelni.

A fellebbezés szerint ezek olyan jogkérdésnek minősülnek, amelyek meghaladják a szakértő kompetenciáját, így ezekben a kérdésekben kizárólag a bíróság lett volna jogosult dönteni.

Következésképpen az elsőfokú bíróság - eljárási szabálysértéssel - jogkérdésben is a szakértői véleményre alapította az ítéleti döntését.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság - hiányos szakértői vélemény alapján - tévesen foglalt állást a felperes tervtől eltérő kivitelezéséről és annak jogi következményeiről is. Alperes kiemelte, hogy a felperes tervtől eltérő kivitelezése miatt az istálló épület építésénél többlet vasanyag felhasználásával 15 000 000 Ft mértékig jogalap nélkül gazdagodott, azonban az elsőfokú bíróság ezt az eltérést semmilyen módon nem számolta el.

A felperes, az alperes fellebbezésére tett ellenkérelmében a saját fellebbezését fenntartotta. A pótmunka díj követelése jogszerűségét illetően az ott kifejtettekkel szemben lényegében a saját fellebbezési érveléseire hivatkozott. Szerinte az alperes érvelésével szemben a bíróság és nem a szakértő döntött abban a jogkérdésben, hogy többletmunkának vagy pótmunkának minősül az adott munkanem. Álláspontja szerint az alperes alaptalanul kifogásolta a perben beszerzett szakértői véleménynek a pótmunkára vonatkozó, a II. számú vállalkozói szerződésmódosítás I. számú mellékletét képező 1 lapos költségvetési főösszesítő soronkénti részletezését tartalmazó, alá nem írt tételes költségvetési főösszesítőn alapuló megállapításait. Vitatta, hogy az utóbbi nem állt az alperes rendelkezésre és azt csak a perben ismerhette meg. Az alperes hivatkozásával szemben az elsőfokú bíróság a szükséges teljes körű bizonyítást lefolytatta, az alperesnek K.A. tanú meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványa teljesítését eljárási szabálysértés nélkül mellőzte.

Kérte az alperes által a fellebbezésében hivatkozott és csatolt magánfelkérésére készült szakértői vélemények, mint - a Pp. 235. § (1) bekezdésébe ütközően előterjesztett - bizonyítékok étékelésének a mellőzését, emiatt az azokban foglaltakra nem is kívánt nyilatkozni.

A felperes fellebbezésére a másodfokú tárgyaláson előadott ellenkérelmében az alperes is a saját fellebbezési kérelmét tartotta fenn, kiemelve, hogy nem ért egyet azzal a felperesi fellebbezési állásponttal, miszerint pótmunkaként kell elszámolni a szakértő által többletmunkának minősített munkákat.

Az ítéletábra tárgyalást tartott, amelyen az elhangzott felperesi és alperesi nyilatkozatok alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt nem fellebbezett része, ezért azt a felek fellebbezése alapján teljes egészében felülvizsgálta.

Ennek eredményeként az alperes fellebbezését részben, a felperes fellebbezését kizárólag a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontjának megállapítása tekintetében találta alaposnak.

Az ítéletábra a feleknek az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással, és a lefolytatott bizonyítással kapcsolatos fellebbezési támadásai alapján az alábbi megállapításokra, illetve következtetésekre jutott.

A felperes az alperes ellen előterjesztett marasztalási keresetét - az egyes kereseti kérelmek megjelölt jogcímeinek különbözősége ellenére - a peres felek között 2009. október 29-én létrejött vállalkozási szerződésre, mint jogi tényre alapította. Azt a felek egyike sem vitatta, hogy közöttük a vállalkozási szerződés 2009. október 29-én a timári .../26. hrsz-ú, T., ... u. 2. szám alatt lévő alperesi ingatlanon található tehenészeti telep

korszerűsítési és bővítési munkáinak kivitelezésére jött létre oly módon, hogy a szerződésben kikötött nettó 260 000 000 Ft vállalkozói díj, egyösszegű átalánydíj volt. Erre figyelemmel helyesen indult ki az elsőfokú bíróság abból, hogy a felperes valamennyi elmaradt vállalkozói díj címén érvényesített kereseti követelését ezt figyelembe véve kellett elbírálni.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása kellő pontossággal nem tartalmazza a kereseti kérelmek és az ellenkérelmek jogi tartalmát, noha ezek határozzák meg egyrészt a bíróság döntésének érdemi kereteit, másrészt a perben releváns tények körét, azok vonatkozásában a bizonyítás szükségességét, a felek bizonyítási kötelezettségét, és a bizonyítási terhet, valamint a bíróságnak Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettsége terjedelmét is.

Ezért az ítéletábra mindenekelőtt az alábbiak rögzítését tartja szükségesnek:

A felperes vállalkozói díj megfizetésére irányuló keresetét arra alapította, hogy az alperessel megkötött, utóbb módosított vállalkozási (építési) szerződés szerinti kötelezettségeit határidőben, maradéktalanul teljesítette, ennek ellenére az alperes a szerződés szerinti vállalkozói díj, valamint az elvégzett pótmunkák ellenértékére vonatkozóan fizetési kötelezettségének alapos ok nélkül, csak részben tett eleget.

Az alperes egyrészt arra hivatkozással kérte a kereset elutasítását, hogy a felperes vállalkozói díj címén olyan munkák ellenértékére tart igényt (a ... sorszámú számla összegéből 17 250 000 Ft-ra), amelyet ténylegesen nem ő végzett el, hanem az alperes, illetve pótmunkadíj címén olyan munkák ellenértékét követelte (... sorszámú számlával kiszámlázott 29 601 052 Ft), amelyek nem minősülnek pótmunkának.

A felperes ezen felüli (a ... sorszámú végszámlában kiszámlázott 5 742 671 Ft összegű) vállalkozói díj és a 7 000 000 Ft teljesítési garanciaként átvett összeg megfizetése iránti kereseti kérelmének elutasítását az alperes egyrészt arra hivatkozva kérte, hogy a felperes a már kifizetett számláiban túlszámlázott összesen 8 576 400 Ft-ot azáltal, hogy kiszámlázta - az alperes pedig megfizette - a magasnyomású mosó, a figyelőkút, a patafürösztő és a kiviteli terv költségeit, amelyeket azonban ténylegesen az alperes fizetett meg. A fennmaradó 4 113 547 Ft vállalkozói díj megfizetése iránti kereseti követelés elutasítását pedig arra hivatkozással kérte, hogy a felperes hibásan teljesített, ezért az alperes a vállalkozói díjból ezt az összeget - ami egyébként a szerződés alapján jogosan követelhető lenne - a kijavításig visszatarthatja, az alperes tehát jogi lényegét tekintve a Ptk. 306. § (4) bekezdése szerinti visszatartási (szavatossági) jogát gyakorolta. Ennek az az eljárásjogi következménye, hogy ha a kötelezett pénzkövetelésével szemben a jogosult az ellenkérelmében megalapozottan hivatkozik a Ptk. 306. § (4) bekezdése szerinti visszatartási jogára, ez a hivatkozás (az adott keretben) alaptalanná teszi a keresetet. Ezért a kereset tárgyában ilyenkor ítélettel történő döntésnek van helye.

Az elsőfokú bíróság e több tételből és több jogcímen előterjesztett keresetet bírálta el.

A felek szerződését rögzítő okiratok és a perbeli egyező előadások alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt - és a fellebbezési eljárásban már nem is volt vitás -, hogy 2000. október 29-én a felperes és az alperes között átalánydíjon kötött vállalkozási (építési) szerződés jött létre, amelyet a felek utóbb e tekintetben is módosítottak, nem változtatva azonban a vállalkozói díj fix összegben történt meghatározásán.

Az olyan vállalkozási szerződések esetében, amelyben a vállalkozói díj végleges jelleggel, egyösszegben, átalánydíjként került meghatározásra - a Ptk. 403. § (4) bekezdése alapján kialakult bírói gyakorlat szerint - a vállalkozó az esetleg felmerülő többletmunkák kockázatát magára vállalja, így a többletmunkák ellenértékére utóbb sem tarthat igényt. A vállalkozó az átalánydíjon felül kizárólag a pótmunkák ellenértékét igényelheti.

A bírói gyakorlat pótmunkának tekinti azokat a műszakilag szükséges munkákat, amelyek a tervdokumentációból kimaradtak, de nélkülük a létesítmény rendeltetészerűen nem használható.

A vállalkozó ezeket, valamint a tervben szereplő, de a költségvetésből hiányzó munkákat (többletmunka) is köteles elvégezni, ilyen esetben azonban az átalánydíjon felül többletdíjra nem tarthat igényt.

Arra helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezésében, hogy a pótmunkadíj iránti kereseti kérelme folytán a jelen per elbírálása szempontjából tisztázandó, lényeges kérdés volt az, hogy a felek szerződésében a felperes az egyösszegű vállalkozói díj ellenében milyen műszaki tartalom megvalósításához szükséges munkák elvégzését vállalta.

A felperes és az alperes fellebbezése alapján e körben az ítéltábla által elsőként eldöntendő kérdés az volt: megalapozottan, vagy a felperesi fellebbezésnek megfelelően megalapozatlanul állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli szerződésben a felperes részéről az átalányárért teljesítendő munkák műszaki tartalmát az engedélyes terv szerint, az annak kivitelezéséhez szükséges munkákkal határozták meg. Az ítélet indokolása szerint ugyanis helyesnek fogadta el az elsőfokú bíróság azt a szakértői véleményt, amely a felperes által - az ő állítása szerint - pótmunkaként elvégzett egyes munkanemeket tételesen megvizsgálva az engedélyes tervvel összevetve határozta meg azok összecszerúságát (elsőfokú ítélet 19. oldal utolsó előtti bekezdés).

Az ítéltábla nem találta megalapozottnak a felperes ezzel kapcsolatos fellebbezési érvelését.

Noha az alperes alaptalanul állította a fellebbezésében az elsőfokú ítélet 3. oldal első bekezdéséből idézett ténymegállapítás iratellenességét (az ugyanis K.L.-nak a felperes ügyvezetőjének a 2013. október 15-ei tárgyaláson tett tanúvallomását tartalmazó 10.G-15-13-040.025/8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 12. oldal 5. bekezdésében rögzítettekkel egyező megállapítás), annak a per eldöntése szempontjából nem volt jelentősége, hogy a felperes a 2009. október 29-ei vállalkozási szerződést valóban annak ismerete nélkül kötötte-e meg, hogy a műszaki tartalomra vonatkozóan bármilyen ismerete lett volna.

Az ugyanis V.Z.-nak az alperes ügyvezetőjének a felperes által nem vitatott tanúvallomása (8. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal, 3. bekezdés) és P.I. érdektelen tanúnak (19. sorszámú jegyzőkönyv, 2. oldal) a felperes által ugyancsak nem vitatott tanúvallomása alapján is megállapítható volt, hogy az MVH pályázathoz az alperes megbízásából a N. Kft. által elkészített engedélyes terveket, és az annak alapján készített kiviteli terveket, valamint az azok részét képező - a M-C. Kft. által elkészített - árazatlan költségvetést az alperes átadta a felperesnek.

Ezt támasztja alá K.L.-nak a felperes ügyvezetőjének a 2013. október 15-ei tárgyaláson tett az a tanúvallomása, amely szerint az árazatlan költségvetési tételek ismeretében tett 2009. augusztusában 348 000 000 Ft-os árajánlatot (8. sorszámú jegyzőkönyv, 12. oldal).

Az ezekből megállapítható abból a tényből pedig, hogy 2009. október 29-én a felperes az alperes MVH pályázatához felhasznált engedélyes és kiviteli tervek, valamint árazatlan költségvetés ismeretében kötötte meg az alperessel egyösszegű vállalkozói díjért a szerződést, az elsőfokú bíróság helytállóan tekintette szakkérdésnek egyrészt annak megállapítását, hogy a felek vállalkozói szerződésének mellékletét képező költségvetési főösszesítőben szerepeltetett munkák az engedélyes terv részei voltak-e, illetve, hogy a felperes által a kereseti kérelméhez F/16. szám alatt csatolt pótmunka összesítőben kimutatott elvégzett munkák a vállalkozói szerződés mellékletét képező költségvetési főösszesítőben szerepeltek-e. Ezek tisztázásával volt ugyanis eldönthető az a jogkérdés, hogy a felperes által a perben ilyenként állított elvégzett munkák valóban pótmunkáknak minősülnek-e, avagy többletmunkaként vehetők figyelembe.

Nem követett el ezért eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság, amikor a 43. sorszámú szakértő kirendelő végzésében mindezeket a perbe bevont X.Y. igazságügyi műszaki szakértő feladatává tette.

Itt mutat rá az ítélet tábla arra, hogy az alperes alaptanul állította a fellebbezésében, miszerint az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést követett el azáltal, hogy a K.A. tanúkenti kihallgatására előterjesztett indítványának nem adott helyt. Az alperes ugyanis nevezett tanúvallomását a felek közötti egyeztetéseken elhangzottak megállapítására ajánlotta fel bizonyítékként, arra hivatkozva, hogy K.A. azokon személyesen részt vett. A felek közötti egyeztetésekről azonban minden esetben írásos emlékeztető (vagy jegyzőkönyv) készült, amelyeket a felek az elsőfokú eljárásban hiánytalanul becsatolták, így azok okirati bizonyítékként rendelkezésre álltak. Ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 193. §-ában írt rendelkezésnek megfelelően, így eljárási szabálysértés nélkül mellőzte a tanúbizonyítás foganatosítását olyan tényekre, amelyekre okirati bizonyíték állt rendelkezésre.

A pótmunkadíj igényre vonatkozó kereseti kérelem elbírálásánál pedig az ítélet tábla nem tulajdonított jelentőséget a felperes azon - az elsőfokú eljárásban már kifejtetteket megismétlő - fellebbezési hivatkozásának sem, miszerint a felek a 2009. október 29-ei szerződés későbbi módosításai során a vállalkozói díjat úgy csökkentették, hogy azzal az engedélyes tervben megjelölt műszaki tartalmat is csökkentették, és kevesebb műszaki tartalomra kötöttek szerződést (fellebbezés 2. oldal).

A feleknek (a felperes jogi képviselőjének és V.Z.-nak az alperes ügyvezetőjének) a fellebbezési tárgyaláson tett egyező nyilatkozata is alátámasztotta a felperesnek azt az állítását, miszerint a 2009. október 29-én megkötött szerződés utóbbi módosításának indoka és célja a vállalkozó által elvégzendő munkáknak a megrendelő által előteremthetőnek ítélt forrásokhoz igazítása volt,; a 2011. április 18-i „II. számú vállalkozói szerződés módosítás”-sal a felek a 2009. október 29-i szerződéskötéskor a vállalat tárgyat képező műszaki tartalomból „kivették” a trágyakihúzó rendszer és pihenőboxos karámrendszer kialakítását tartalmazó technológiai munkákat, és azok elvégzésére az alperes által kiírt közbeszerzés nyerteseként a felperes külön, nettó 14 053 200 Ft vállalkozói díj ellenében vállalkozott, aminek megfelelően a felek a szerződésben kikötött 260 000 000 Ft vállalkozói díjat csökkentették 238 998 552 Ft-ra.

Ugyanakkor az elsőfokú eljárás során mindvégig és a fellebbezésében maga a felperes is azt hangsúlyozta, hogy a vállalkozási szerződésük módosított vállalkozói díj ellenében teljesítendő, módosított műszaki tartalmát a felek a 2. pont szerint - a „II-es számú vállalkozói szerződésmódosítás” I. számú mellékletét képező, 2011. április 18-án kelt tételes költségvetésben rögzített műszaki tartalomban határozták meg.

Az pedig az elsőfokú iratoknál 44. sorszámon található szakértői véleményből egyértelműen megállapítható, hogy X.Y. igazságügyi szakértő - az elsőfokú bíróság 43. sorszámú kirendelő végzése 3. pont 5. tételének megfelelően - az engedélyes tervet a 2011. április 18-án keltezett II. számú vállalkozási szerződésmódosítás I. számú mellékletét képező költségvetési főösszesítőben meghatározott munkanemekkel egybevetve, továbbá a felperes által F/16. sorszám alatt csatolt pótmunka kimutatással összevetve adott szakvéleményt „a vállalkozói szerződés mellékletét képező költségvetési főösszesítőben és az engedélyes terv részeként történő szerepeléséről, valamint pótmunkaként a felperes javára történő elszámolhatóságáról” (47. sorszámú szakvélemény 6.4. pont).

Az ítéletábra a felperes pótmunkadíj iránti igénye vonatkozásában maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróságnak a 47. sorszám alatti igazságügyi szakértői véleményre alapított azzal a megállapításával és jogi következtetésével, hogy a felperes által elvégzett munkák közül a szakértői vélemény 17-19. oldalán közölt táblázatban tételesen ilyenként kimutatott, pótmunkákon kívüli munkák többletmunkaként vehetők figyelembe, amely okból a felperesnek az ezekért követelt 19 099 225 Ft összegű vállalkozói díjigénye megalapozatlan volt.

A kirendelt szakértő ugyanis a felperesnek az elsőfokú eljárás során már az 52. sorszámú előkészítő iratában szereplő (a fellebbezésben megismételt) észrevételei ismeretében is fenntartotta azt a szakvéleményét, hogy ezek a munkák a figyelembe vett engedélyes tervben szereplő munkák voltak, amely megállapításának tartalmára vonatkozóan megfelelő műszaki magyarázatot is adott. Ez alapján pedig az elsőfokú bíróság megfelelő következtetést vont le arra, hogy ezek olyan munkák voltak, amelyek elvégzésére a felperes az egyösszegű, 238 998 552 Ft vállalkozói díjért akkor is köteles volt, ha e munkák a költségvetésből hiányoztak.

A felperes e körben eltérő tényállás megállapítására, vagy jogi következtetés levonására alkalmas új tényre, vagy körülményre a fellebbezésében sem hivatkozott.

A fellebbezési tárgyaláson tett egyező nyilatkozatuk szerint ugyanis a „Trágyakihúzó rendszer és pihenőboxos karámrendszer kialakítását tartalmazó technológiai munkák” elvégzésére a felek utóbb külön megállapodást kötöttek, a felperesnek az e munkák elvégzéséért járó, és az alperes által jogszerűnek elismert 14 053 200 Ft vállalkozói díjigénye pedig nem képezte a jelen per tárgyát.

Az ítéletábra az alperesi fellebbezésben előadottakra figyelemmel nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azt a jogi álláspontját, amely szerint a felperes az alperestől alappal igényelheti az igazságügyi szakértői vélemény alapján pótmunkának minősülő elvégzett munkáinak a szakértői véleményben meghatározott ellenértékét.

Az elsőfokú bíróság által is megállapított - és a felek részéről sem vitatott - tény ugyanis az, hogy a jelen esetben a felek a 2009. október 29-én megkötött vállalkozási szerződésük

2010. november 2-ai I. számú módosításakor a szerződésükben külön pontban a pótmunka végzés lehetőségét és az elvégzett pótmunka elszámolását szigorú feltételekhez kötötték. A „I. számú vállalkozói szerződésmódosítás” 21. és 22. pontjában kikötöttek szerint ugyanis a felperes pótmunkát - az arra irányuló igénye építési naplóban való rögzítésével - csak az alperes írásbeli megrendelésére végezhetett, és annak ellenértékét is csak az alperessel külön írásban történt megállapodás alapján számolhatta el. E tényre tekintettel pedig helyesen hivatkozott az alperes a fellebbezésében arra, miszerint a jelen perben annak a jogkérdésnek az eldöntéséhez, hogy a felperes pótmunkadíj címén előterjesztett 29 601 052 Ft kereseti kérelme miben és mennyiben megalapozott azt kellett vizsgálni, hogy az igazságügyi szakértői vélemény alapján pótmunkának minősülő munkák elvégzésére a felek módosított vállalkozói szerződése 21-22. pontja alapján került-e sor.

E körben a pernyertességéhez a felperesnek a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján azt kellett bizonyítania, hogy a pótmunkaként kiszámlázott munkákat a szerződés 21-22. pontjának megfelelően az alperes írásos utasítására végezte el, és azt, hogy az így elvégzett munkák elszámolásáról az alperessel írásban külön megállapodtak, mert a felek szerződése szerint az alperestől vállalkozói díj megfizetését csak az ilyen elvégzett munkák után követelheti.

A felperes a keresetleveléhez 1/F/9. szám alatt csatolt, az alperes által is aláírt 2012. március 9. napján készült jegyzőkönyv 5. oldalának tartalmával azt bizonyította, hogy az 1. számú istálló szociális blokkjában irattár kialakításával, valamint útépítéssel az alperes által megrendelt pótmunkát végzett, amelyeknek a díját az alperes írásban, 1 163 796 Ft-ban, illetőleg 531 326 Ft-ban elismerte. (Erre vonatkozóan egyébként az alperes a 18. sorszámú előkészítő iratának 3. oldalán ténybeli beismerő, és az 1 695 122 Ft értékű pótmunkát illetően elismerő nyilatkozatot is tett.)

Beismerte továbbá a felperes által 13/F/16. szám alatt csatolt felmerési napló 3. és 4. sorszám alatti tételeként feltüntetett munkák pótmunkaként történt írásbeli megrendelését, és azt, hogy e pótmunkák díjának 10 860 Ft, illetőleg 8100 Ft összegben való elszámolhatóságát írásban elismerte.

Ezekén kívül azonban az alperes kifejezett tagadásával (18. sorszámú előkészítő irat 3. oldal utolsó bekezdés) szemben a felperes az alperes részéről pótmunka írásbeli megrendelésére, illetőleg elvégzett pótmunka ellenértékének írásbeli elszámolására vonatkozó további bizonyítékot nem csatolt, illetőleg ilyenre nem is hivatkozott.

Mindezek alapján azt kellett megállapítani, hogy a felperes pótmunkadíj iránt előterjesztett kereseti kérelme $(1\,695\,122 + 10\,860 + 8100) = 1\,714\,082$ Ft tekintetében megalapozott, ezt meghaladóan $(29\,601\,052 - 1\,714\,082) = 27\,886\,970$ Ft vonatkozásában megalapozatlan volt.

A felperesnek a ... sorszámú számlában érvényesített 17 250 000 Ft összegű vállalkozói díj iránti kereseti követelése tekintetében a felek között abban nem volt vita, hogy a felperes a ... sorszámú, 75 000 000 Ft nettó összegű részszámla kibocsátására 2011. május 31-én jogosult volt az „II. számú vállalkozói szerződésmódosítás” 17. és 18. pontjában írtak, valamint a szerződés mellékletét képező számlázási ütemezés alapján.

Azt, hogy a felperesnek ezt a számláját - amelyben az abban foglalt munkák teljesítését Dankó András műszaki ellenőr aláírásával elismerte - befogadta, illetve, hogy ez a számla a

rajta lévő feljegyzés szerint is „a támogatás elszámolására benyújtásra került” -, a perben az alperes sem vitatta.

Mindezek miatt a felperesnek az e számla alapján még fennálló 17 250 000 Ft vállalkozói díjtartozás megfizetése iránti keresetének elutasítása érdekében az alperest terhelte a perben annak bizonyítása, hogy a felperes számlájának pénzügyi rendezése hiánytalanul megtörtént.

Annak az állításának a felperes általi tagadása folytán, miszerint részteljesítésként a bankszámlájáról a felperes bankszámlájára 2011. augusztus 24-én átutalt, de a felperes által ezen a napon téves utalásként „visszautalt” 2 700 000 Ft-ot ismételtén átutalta a felperesnek, a perben az alperesnek kellett (volna) bizonyítania.

Az alperes fellebbezési érvelésével szemben az elsőfokú bíróság az ennek érdekében lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként helytálló következtetésre jutott abban, hogy a 2 700 000 Ft önerő visszafizetése az alperes részéről nem történt meg (ítélet 20. oldal 3. bekezdés). Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában hivatkozott, a CIB Bank Zrt-nek a peres felek egymás közti bankszámla forgalmáról kiadott igazolásán kívül ezt támasztja alá a felperes által a peradatokhoz 13/F/14. szám alatt csatolt, a CIB Bank Zrt. által a felperes számlájának 2011. augusztus 24-ei forgalmáról 2011. augusztus 24-én 15:08:01-kor kiállított számlatörténeti igazolás is. Ez ugyanis az alperes részéről a 18/A/2. számú mellékletként csatolt CIB Bank igazolással bizonyított azon ténnyel szemben, hogy az alperes 2011. augusztus 24-én 10 óra 57 perckor átutalt a felperes bankszámlára 2 700 000 Ft-ot, azt is bizonyította, hogy ez az összeg a felperes számlán előbb jóváírásra, majd terhelésre került. A felperes tehát kellően bizonyította, hogy a 2 700 000 Ft-ot 2011. augusztus 24-én visszautalta az alperesnek, ezzel szemben az alperes azt, hogy ezt a visszautalt 2 700 000 Ft-ot ezt követően a felperesnek átutalta, semmilyen módon nem bizonyította.

Az alperesnek kellett (volna) bizonyítania azt az állítását is, hogy a felperes ... számú számlájából megfizette a fennmaradó 14 550 000 Ft-ot is.

Az alperesnek okiratokkal igazolt azt az állítását, miszerint a felperes, mint vevő részére kiállított 3 db számlát, - a 2011. augusztus 12-én nettó 5 800 000 Ft összegű (fordított áfás), 2011. augusztus 12-ei esedékességű, a .../2011., a 2011. augusztus 15-én nettó 4 100 000 Ft, 2011. augusztus 15-ei esedékességű .../2011., és a 2011. augusztus 16-án nettó 4 650 000 Ft, 2011. augusztus 16-ai esedékességű .../2011. sorszámú - a perben a felperes sem vitatta.

Mint ahogyan nem vitatta azt sem, hogy az alperes a felperes felé számlakompensációra vonatkozó (jogi tartalma szerint beszámítási) nyilatkozatot tett, amely alapján a felperes a ... sorszámú számla alapján fennálló számlatartozásából a fenti számlaköveteléseivel megegyező összeget kiegyenlítettnek tekintette, a felperes pedig a kompensációt tudomásul vette.

Az alperes a fellebbezésében arra helyesen hivatkozott, hogy ilyen körülmények között a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperesi számla kompensációval (beszámítással) a felperes ... sorszámú számlán alapuló követeléséből 14 550 000 Ft vállalkozói díjfizetési kötelezettsége az alperesnek nem szűnt meg. Ehhez a felperesnek - az alperes vitatása folytán - azt az állítását kellett bizonyítani, hogy alperesnek azok a .../2011., .../2011. és .../2011. sorszámú számlái, amelyeket a felek a fentiek szerint kompensáltak, a felperessel szemben megalapozatlan követelés iránti igényt tartalmaztak.

V.Z.-nak az alperes ügyvezetőjének (8. sorszámú jegyzőkönyv 9-10. oldal), K.L.-nak az alperes ügyvezetőjének (8. sorszámú jegyzőkönyv 15. oldal), G.Gy.-nak a felperes akkori ügyvezetőjének (34. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldal) e körben tett egyező perbeli nyilatkozata, és D.A.-nak az alperes által megbízott műszaki ellenőrnek az ide vonatkozó tanúvallomása (25. sorszámú jegyzőkönyv 18. oldal) alapján az volt megállapítható, hogy az alperes .../2011., .../2011. és .../2011. sorszámú számláinak kiállítására kifejezetten a CIB Bank Zrt. által már megítélt banki hitel folyósítása érdekében a bank felé az alperesi önerő igazolásaként került sor, és azokban az alperes a kivitelezés során a saját eszközeivel (gépi berendezéseivel) végzett földmunkák és szállítások ellenértékét számlázta ki a felperes részére (8. sorszámú jegyzőkönyv 9-10. oldal).

Mindezekből pedig az következik, hogy a 14 550 000 Ft elmaradt vállalkozói díj megfizetésére irányuló kereseti kérelem vonatkozásában a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a felperes felé kiállított .../2011. .../2011. és .../2011. sorszámú számlákban érvényesített vállalkozói díj iránti igény mögött álló gazdasági esemény megtörténtét az alperes tartozott igazolni, ezzel szemben a felperes bizonyíthatta azt, hogy nem történt meg az alperes részéről a számlák tartalmának megfelelő teljesítés.

E bizonyítási kötelezettségüknek a felek az eljárási jogra irányadó szabad bizonyítási rendszer alapján nem csak okirati bizonyítékok (számlák, teljesítésigazolások, vagy egyéb elismervények) csatolásával, illetőleg tanúvallomásokkal tehettek eleget, hanem egyéb úton, így szakértői bizonyítás keretében is igazolhatták állításukat. Ezért nem valósított meg eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság azzal, hogy - felperesi indítványra - a perben kirendelt igazságügyi műszaki szakértő feladatává tette a számlakompenzációval érintett alperesi számlák kollaúdálását is.

Az elsőfokú bíróság által a perben kirendelt, és - az alperes fellebbezési állításával ellentétben - az ország teljes területén magas építőipar, mélyépítőipar, építési szakipar szakterületen véleményadásra jogosult X.Y. igazságügyi szakértőnek a perben adott ide vonatkozó szakvéleményével kapcsolatos fellebbezési kifogásokat az ítélet tábla nem találta megalapozottnak.

Az ítélet tábla is úgy ítélte meg, hogy a perben rendelkezésre álló szakvélemény sem hiányos, sem aggályos nem volt az alperes által a fellebbezésében megjelölt okból, ezért - az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett - geodéziai szakértő kirendelése nem szükséges és nem lehetséges.

Megjegyzi az ítélet tábla, hogy az alperes által a fellebbezésében e körben felhozott, a perben kirendelt X.Y. igazságügyi szakértő szakvéleményére alapított ítéleti tényállásnak a szakértői kompetencia hiányára visszavezethető megalapozatlanságát állító tényállításait és a fellebbezéssel becsatolt, az A. Bt. által készített magánszakvéleményt a Pp. 235. § (1) bekezdés szerint meg nem engedett új tényállításnak és bizonyítéknak tekintette, ezért figyelmen kívül hagyta.

A felperesi munkavégzésre vonatkozóan az aggálymentes szakértői véleményben foglaltakat az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül fogadta el az ítéleti döntésének alapjául.

Az előzőekben felsorolt egyéb peradatokkal egybevetve az ítélet tábla az alperesi fellebbezésben felhozottak alapján sem találta iratellenesnek, kirívóan okszerűtlennek, vagy logikátlanak az elsőfokú bíróságnak a szakértői vélemény alapján levont azt a következtetést, miszerint az alperes által a felperes felé kiállított .../2011., .../2011. és .../2011. sorszámú számlák mögötti munkavégzés nem nyert igazolást, következésképpen nem voltak alkalmasak annak bizonyítására, hogy e számlák kompenzálásával az alperes részéről megalapozott vállalkozói díjigény beszámítására került sor a felperes ... sorszámú jogos számlakövetelésével szemben.

Helytálló volt ezért az elsőfokú bíróságnak az az ítéleti megállapítása, hogy a felperesnek a ... sorszámú számla alapján előterjesztett 17 250 000 Ft tőkeösszegű kereset igénye megalapozott volt.

A felperesnek a ... sorszámú vég számla 5 742 671 Ft összegének megfizetésére, illetőleg a 7 000 000 Ft teljesítési garancia megfizetésére irányuló kereseti kérelme elutasításának indokaként az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes hiányosan és hibásan teljesített, ezért nem volt jogosult a vég számla kiállítására, és nem követelheti a teljesítési garancia visszafizetését sem.

Ezzel szemben a felperes által okirattal is bizonyított, és az alperes által sem vitatott azon tény alapján, hogy a perbeli létesítményt a 2013. január 11-ei végleges átadás-átvételi eljárásan a felperes az alperesnek átadta, és alperes azt átvette, az általa megbízott műszaki ellenőr pedig engedélyt adott a vég számla kiállítására, az elsőfokú bíróság helytálló jogi következtetést vont le arra, miszerint a felperes a vég számla kiállítására jogosult volt, és igényt tarthatott arra is, hogy a tőle más jogcímen átvett, de a felek közös megegyezése alapján teljesítési garanciának tekintett 7 000 000 Ft összeget az alperes a részére megfizesse.

Ennélfogva e kereseti kérelem és az alperes kereseti ellenkérelme alapján a felek között fennálló jogvita eldöntéséhez két jogkérdésben kellett állást foglalni.

Egyrészt abban, hogy van-e az alperesnek a felek perbeli szerződésének megkötésekor hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 306. § (4) bekezdése szerinti ún. visszatartási szavatossági joga, amely feljogosítja őt a vég számla kifizetésének, és a teljesítési garancia megfizetésének a megtagadására. Másrészt abban, hogy amennyiben azt bizonyította, az alperes beszámíthatja-e a felperes korábban már megfizetett rész számláiban a túlszámlázás alapján keletkezett követelését a felperes követelésébe. Azt ugyanis az elsőfokú bíróság az ítéletében helyesen rögzítette, hogy az alperes a túlszámlázás miatt keletkezett követelésén túl egyéb követelésének beszámítására vonatkozó, az érdemi döntés meghozatalánál figyelembe vehető nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú bíróság mindkét kérdést nemlegesen döntötte el.

Ezt az ítéleti döntést, és annak az elsőfokú bíróság által kifejtett indokait alperes a fellebbezésében részletesen indokolva az útépités hibás teljesítésével összefüggésben tett megállapításai miatt támadta, mellyel kapcsolatban az ítélet tábla az alábbiakra mutat rá:

A felperes hibás teljesítését az útépitéssel kapcsolatban a perben kirendelt X.Y. igazságügyi műszaki szakértő is megállapította (47. sorszámú szakértői vélemény 6.8.). Az alperes fellebbezése szerint az elsőfokú bíróságnak az az ítéleti döntése, amellyel a felperes javára az útépitésért járó vállalkozói díjként 8 456 080 Ft-ot elszámolt, pótmunka ellenértékéként

pedig 2 250 384 Ft-ot megítélt azért megalapozatlan, mert a perben kirendelt X.Y. igazságügyi szakértő útépítéssel kapcsolatosan téves és szakmaiatlan megállapításokat tett annak betudhatóan, hogy nem volt kompetens a telepi utak vonatkozásában véleményt adni, mivel erre szakértői képesítése nem jogosította fel.

Az elsőfokú érdemi döntés alapját jelentő szakértői véleményt érintő ez a fellebbezési támadás új tény állításának, az azzal szemben az alperes által a fellebbezéséhez csatolt magánfelkérésére készített szakértői vélemény pedig új bizonyítéknak minősül, amelyeknek előterjesztésére a Pp. 235. § (1) bekezdésének keretei között van lehetőség.

Az iratokból megállapítható, hogy a perben kirendelt X.Y. igazságügyi szakértő 47. sorszámú, a szakértő kompetenciájára külön kitérő szakértői véleményét az alperes jogi képviselője 2015. március 4. napján átvette, az arra vonatkozó, az elsőfokú bírósághoz 2015. április 21. napján 55. sorszám alatt benyújtott beadványában - és ezt követően az elsőfokú eljárásban - a kirendelt szakértő kompetenciájának hiányára nem hivatkozott, és az útépítéssel kapcsolatos szakértői megállapításokat illetően is érdemi észrevételeket tett, amelyekre az igazságügyi szakértő a 2015. május 7-én benyújtott 60. sorszámú szakértői vélemény kiegészítésében nyilatkozott is.

Az alperes nem valószínűsítette, de nem is állította, hogy a fellebbezésében állított, a kirendelt szakértő kompetenciájára vonatkozó tény csak az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatala után jutott a tudomására, illetőleg, hogy az új bizonyítékként csatolt magánfelkérésre készített szakértői véleményeknek az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig történő beszerzésében akadályoztatva volt.

Ezért az ítélet tábla mindezeket figyelmen kívül hagyta, és csupán megjegyzi azt, hogy az alperes fellebbezési hivatkozásainak a pótmunkadíj iránti kereseti kérelemre vonatkozó ítéleti döntés tekintetében egyéb okból eredményes fellebbezése folytán egyébként sem lenne jelentősége.

Az alperes fellebbezése ezen túlmenően az elsőfokú ítéletnek a felperes hibás teljesítésére, túlszámlázására és késedelmes teljesítésére vonatkozó megállapításait csak annyiban érintette, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg a felperes részéről a munkavégzés jogszerű felfüggesztetését, mert a ... sorszámú számla ellenértékének megfizetésével az alperes nem esett, nem eshetett késedelembé.

Az ítélet tábla által korábban kifejtettek szerint azonban ez a fellebbezési támadás alaptalan, mert a felperes által e számla alapján érvényesített még ki nem egyenlített vállalkozói díj iránti igény jogszerűségét az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg.

Mindezekből pedig az ítélet tábla arra a meggyőződésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a perben kirendelt X.Y. igazságügyi szakértő kiegészített szakértői véleményét elfogadva, és azt az egyéb bizonyítékokkal együtt értékelve helytálló következtetést levonva állapította meg azt, hogy 2013. január 11. napján az átadás-átvételi eljárás befejezésekor a T., ... u. 2. szám alatti ingatlanon lévő tehenészeti telep korszerűsítése és bővítése című projekt keretében megvalósult létesítményeknek az alperes műszaki ellenőre által összeállított hiba- és hiánylistába foglalt hibái és hiányosságai csak olyan hibák és hiányosságok voltak, amelyek a kijavításukig, vagy pótlásukig nem gátolták az építmény rendeltetésszerű használatát.

A perben kirendelt igazságügyi szakértőnek a 2015. január 19. napján tartott helyszíni szemle alapján készült szakértői véleményéből megállapítható tény az is, hogy a 2013.

január 15-ei jegyzőkönyvben foglalt hibák és hiányosságok egy részét is a felperes utóbb megszüntette (47. sorszámú szakértői vélemény 22. oldal 6.9., 6.10. pont).

Az e körben nem vitatott szakértői vélemény alapján megállapítható tény ugyanakkor az is, hogy a felsorolt hibákból több, továbbra is fennmaradt.

A szakértő az el nem végzett munkákat a szakvéleménye 6.9. pontjában állapította meg, a szakértői véleménye 6.10. pontjában az 1-10 pontban részletesen megjelölt még fennmaradó hibákat ugyanakkor a garanciális munkák keretében javíthatónak minősítette.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában helyesen utalt arra, miszerint az el nem végzett munkáért átalánydíjas szerződés esetén sem jár vállalkozói díj, és a kialakult bírói gyakorlat szerint az elszámolásnál az átalánydíjból az el nem végzett munkák arányos részét le kell vonni.

Az elsőfokú bíróság ezzel szemben az alperes javára beszámítást nem végzett, mert a szakértői vélemény alapján arra a megállapításra jutott, miszerint az el nem végzett munkák értéke az átalánydíj összegéhez képest olyan elenyésző mértékű, ami miatt azoknak az átalánydíjból levonható része megállapításától eltekintett.

Ezt a rendelkezést azonban az ítéltábla - a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján, a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között (247. §) - ezzel szemben felhozott, értékelhető alperesi fellebbezési érvelés hiányában nem érinthette.

Ebből pedig azt is figyelembe véve, hogy a felperes által kivitelezett, az alperes fellebbezésében hivatkozott telepi utak - az előzőekben részletesen kifejtettek miatt - alkalmatlan szolgáltatásnak nem tekinthetők, így azok burkolati anyagának kicserélésére az alperes jogszerű igényt nem támaszthatna, az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróságnak azt a jogi álláspontját is, amely szerint az alperesnek nem állapítható meg olyan visszatartási joga, amelyet a felperesnek a perbeli vállalkozási szerződés alapján vele szemben fennálló jogszerű követelésével szemben megalapozottan gyakorolhatna.

A fent kifejtettek alapján az ítéltábla - az elsőfokú bíróságtól részben eltérően - a felperes keresetét az alperesnek 17 250 000 Ft - mint a ... sorszámú számlában érvényesített vállalkozói díj pénzügyileg még nem rendezett része -, valamint 5 742 671 Ft - mint a ... sorszámú végszámlában érvényesített vállalkozói díj -, továbbá 1 714 082 Ft pótmunka végzésért járó vállalkozói díj, és 7 000 000 Ft teljesítési garancia; mindösszesen 31 706 753 Ft tőke megfizetésére kötelezése iránti részében találta alaposnak, ezt meghaladóan pedig megalapozatlannak.

Az alperes fellebbezésében a tervtől eltérő anyag felhasználásával kapcsolatban 15 000 000 Ft beszámításra való hivatkozás több okból volt alaptalan. Elsősorban amiatt, mert az alperes az elsőfokú eljárásban erre vonatkozó beszámítási kifogást nem terjesztett elő, önmagában a beszámítási szándék közlése pedig nem minősül beszámítási kifogásnak, mivel az egyoldalú, címzett jognyilatkozat, és minimális kelléke a jogalap és az összegszerűség pontos megjelölése.

A beszámítási kifogás egyébként eljárásjogilag is alaptalan lett volna. A Pp. 247. § (3) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban beszámítási kifogást csak akkor lehet előterjeszteni, ha azt az ellenfél elismeri, vagy ha a beszámítani kért követelés az első fokú

tárgyalás berekesztését követően járt le, a felperes azonban a másodfokú eljárásban nem tett ilyen nyilatkozatot, az alperes pedig az utóbbi feltételt nem igazolta. Ezért az ítélet tábla ezzel az alperesi fellebbezési hivatkozással érdemben nem foglalkozott.

Megalapozott a felperes fellebbezése az elsőfokú ítéletnek a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontjára vonatkozó rendelkezéseivel szemben. Egyetértett az ítélet tábla a felperessel abban, hogy a jelen perben alkalmazandó Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelő késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja a vállalkozó díj, illetőleg a pótmunkadíj tekintetében a felperes által kiállított számlákban megjelölt fizetési határidő napját követő napban állapítható meg, mivel e számlákban érvényesített megalapozott vállalkozói díj és pótmunkadíj követeléssel az alperes a számlákban megjelölt fizetési határidő beálltával esett késedelembe.

A 7 000 000 Ft teljesítési garancia iránti igény tekintetében pedig - egyezően a felperes kereseti állításával - a késedelmi kamatfizetés Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti kezdő időpontja az átadás-átvételi eljárás 2013. január 11. napjában állapítható meg, mivel ez teremtette meg a felperes igényérvényesítésének jogalapját, ezért ez az igénye ekkor lépett az érvényesíthetőség létszakába.

A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, az alperes marasztalásának főösszegét 31 706 753 Ft-ra leszállította, és az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége kezdő időpontját 17 250 000 Ft után 2011. június 16. napjában, 5 742 671 Ft után 2012. december 6. napjában, 1 714 082 Ft után 2012. december 6. napjában, 7 000 000 Ft után 2013. január 11. napjában állapította meg, és a felperes keresetét ezt meghaladóan utasította el.

Az ítélet tábla döntése következtében a felperes 31 706 753 Ft tekintetében, azaz teljes kereseti követeléséhez képest 53 %-ban lett pernyertes és 27 886 970 Ft tekintetében, vagyis 47 %-ban vált pervesztessé, amelynek megfelelően az ítélet tábla megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseit is.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem vitatott megállapításai szerint a felperes oldalán az elsőfokú eljárásban illetékfizetésből eredően 1 500 000 Ft, szakértői költség előlegezéséből 363 600 Ft, mindösszesen 1 863 600 Ft perköltség keletkezett, amelynek a pervesztességével arányos 53 %-át, vagyis 987 708 Ft-ot köteles az alperes a felperes javára a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján megfizetni.

A perköltségként igényelhető ügyvédi munkadíjból keletkezett, az alperes által a felperes javára megfizetendő ügyvédi munkadíj összegét pedig az ítélet tábla a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján és a 79. § (1) bekezdése szerint hivatalból, a felperes (31 706 753 Ft és 27 886 970 Ft különbözetéből adódó) 3 819 783 Ft tiszta pernyertessége alapul vételével, „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, és a 4/A. §-ának (1) bekezdése szerint (27 %-os áfát is tartalmazó) 242 560 Ft-ban állapította meg. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság ítéletét e részében is megváltoztatva az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét (987 708 + 242 560 Ft) 1 230 268 Ft-ra leszállította.

Az ítélet egyéb rendelkezéseit helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban - az alperes marasztalásának főösszegét 17 224 763 Ft-tal felemelni kérő - felperes a saját fellebbezését (59 593 723 Ft és a 42 368 960 Ft különbözetében) a 17 224 763 Ft-ot illetően teljes egészében pervesztessé vált, és csak a késedelmi kamatfizetések kezdő időpontjainak megállapítása tekintetében lett pernyertes.

A 42 368 960 Ft tőkében történő marasztalása teljes egészében történő elutasítását kérő alperes (42 368 960 - 31 706 753) 10 662 207 Ft vonatkozásában, vagyis a fellebbezési kérelme 25 %-ában lett pernyertes, 31 706 753 Ft követelés tekintetében, azaz 75 %-ban a másodfokú eljárásban is pervesztes maradt.

Így a fellebbezési eljárásban a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a saját - 1 527 950 Ft fellebbezési eljárási illeték és az ügyvédi költség - másodfokú perköltségét a felperesnek magának kell viselnie, és köteles megtéríteni az alperesnek a fellebbezési illeték és az ügyvédi költség előlegezésből keletkezett másodfokú perköltsége arányos részét.

Ezért a másodfokú perköltség viseléséről az ítéletábra a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, az alábbiak szerint határozott.

A másodfokú eljárásban az alperesnek a fellebbezési eljárási illeték megfizetéséből 2 500 000 Ft perköltsége keletkezett, és az ítéletábra perköltségként (17 224 773+10 662 207) 27 886 980 Ft tiszta pernyertessége (fellebbezési pertárgyérték) alapján a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A. §-a szerint, de a kifejtett jogász munkaidőszükséglete alapján a (6) bekezdés alkalmazásával 259 152 Ft+ 27 % áfa, azaz 329 123 Ft, ügyvédi munkadíjat állapított meg javára.

Így a mindösszesen 2 829 123 Ft másodfokú perköltség 25 %-ának, azaz 707 208 Ft-nak a megfizetésére kötelezte felperest az alperes javára, a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti teljesítési időben.

Debrecen, 2015. december hó 14. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk előadó bíró, Cógoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó